

ใบงานสรุปความรู้
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าฯ กุญหิ

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

บทที่ 1: พลเมืองดีและหน้าที่ของพลเมือง

1. ความหมายของพลเมือง

พลเมือง (Citizen) หมายถึง บุคคลที่มีสัญชาติของประเทศใดประเทศหนึ่ง และได้รับสิทธิรวมถึงมีหน้าที่ตามกฎหมายของประเทศนั้น โดยอาจเป็นพลเมืองโดยกำเนิด (เกิดจากพ่อแม่ที่มีสัญชาติของประเทศนั้น) หรือพลเมืองโดยการแปลงสัญชาติ

ความแตกต่างระหว่าง "พลเมือง" กับ "ประชากร"

- พลเมือง หมายถึง บุคคลที่.....ของประเทศนั้น และมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย
- ประชากร หมายถึง บุคคลที่.....ในประเทศนั้น รวมถึงชาวต่างชาติที่เข้ามาทำงานหรือพำนักอยู่ชั่วคราว

2. ลักษณะของพลเมืองดี

พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้:

- ปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น เคารพกฎจราจร ไม่นำเข้าสินค้าผิดกฎหมาย
- เคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินหรือเสรีภาพของผู้อื่น
- มีส่วนร่วมทางการเมือง ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สนับสนุนการมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตย
- มีความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การเสียภาษี การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นโดยไม่ก่อให้เกิดความแตกแยก

3. หน้าที่ของพลเมือง

หน้าที่พื้นฐาน

- ปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น ไม่กระทำความผิดอาญา ไม่นำเข้าสินค้าผิดกฎหมาย
- เสียภาษี เช่น .....
- เคารพสิทธิของผู้อื่น

หน้าที่ทางการเมือง

- ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เช่น การอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

หน้าที่ต่อสังคม

- รักษาสิ่งแวดล้อม เช่น .....
- ส่งเสริมความเป็นธรรมในสังคม เช่น .....

บทที่ 2: การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

1. องค์ประกอบสำคัญของประชาธิปไตย

- อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน
- ระบบการเลือกตั้งที่เป็นธรรม
- หลัก..... (Rule of Law)
- การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

รูปแบบของประชาธิปไตย

- ประชาธิปไตยแบบ..... เช่น ประเทศไทย อังกฤษ
- ประชาธิปไตยแบบ..... เช่น สหรัฐอเมริกา

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย

- การเลือกตั้ง: สิทธิในการลงคะแนนเสียง
- การแสดงความคิดเห็น: การอภิปรายทางการเมือง
- การประท้วงโดยสงบ: การชุมนุมโดยไม่ใช้ความรุนแรง

⚠ สิ่งที่ไม่ใช่ประชาธิปไตย

- ✗ การใช้ความรุนแรงเพื่อบังคับให้ผู้อื่นเชื่อในความคิดเห็นของตน
- ✗ การซื้อสิทธิขายเสียง
- ✗ การใช้สื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่ข่าวปลอมเพื่อโน้มน้าว

ประชาชน

บทที่ 3: หลักนิติธรรมและสิทธิมนุษยชน

1. หลักนิติธรรม (Rule of Law)

📌 ความหมาย:

หลักนิติธรรมคือแนวคิดที่ว่าทุกคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นประชาชนทั่วไปหรือเจ้าหน้าที่รัฐ ต้องอยู่..... และกฎหมายต้องเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ

📌 หลักการสำคัญของหลักนิติธรรม:

1. กฎหมายต้องเป็นธรรม (Fair Laws)
  - กฎหมายต้องไม่ละเมิดสิทธิของประชาชนโดยไม่สมเหตุสมผล
  - ต้อง.....อย่างชัดเจน เพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามได้
2. การบังคับใช้กฎหมายอย่าง.....
  - ทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติภายใต้กฎหมายอย่างเท่าเทียม
  - ไม่มีใครอยู่เหนือกฎหมาย แม้แต่ผู้นำประเทศ
3. ตุลาการต้องเป็น..... (Independent Judiciary)
  - ศาลต้องไม่มีการแทรกแซงจากฝ่ายบริหารหรือฝ่ายการเมือง
  - ผู้พิพากษาต้องตัดสินคดีโดยอิงหลักกฎหมาย ไม่ใช่ความต้องการของผู้มีอำนาจ
4. การตรวจสอบ..... (Checks and Balances)
  - อำนาจอธิปไตยต้องถูกควบคุมโดยระบบตรวจสอบ เช่น สภานิติบัญญัติ หรือองค์กรอิสระ

📌 ตัวอย่างประเทศที่ยึดหลักนิติธรรม:

- สวีเดน: มีระบบศาลอิสระที่ไม่ถูกแทรกแซงจากฝ่ายบริหาร
- แคนาดา: กฎหมายคุ้มครองสิทธิประชาชนอย่างชัดเจน

- เยอรมนี: องค์กรภาครัฐต้องโปร่งใส และประชาชนสามารถตรวจสอบได้

📌 ตัวอย่างการละเมิดหลักนิติธรรม:

- ผู้นำใช้กฎหมายเพื่อกำจัดฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง
- การออกกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ
- การบังคับใช้กฎหมายเลือกปฏิบัติ เช่น การลงโทษประชาชนทั่วไปอย่างรุนแรงแต่ละเว้นนักการเมืองที่กระทำผิด

2. สิทธิมนุษยชน (Human Rights)

📌 ความหมาย:

สิทธิมนุษยชนหมายถึงสิทธิขั้นพื้นฐานที่ทุกคนพึงมีโดยไม่คำนึงถึง..... หรือสถานะทางเศรษฐกิจ

📌 ประเภทของสิทธิมนุษยชน:

1. สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and Political Rights)
  - สิทธิในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี
  - สิทธิในการเลือกตั้ง
  - สิทธิในการได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่รัฐ
2. สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Economic, Social, and Cultural Rights)
  - สิทธิในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ
  - สิทธิในการได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม
  - สิทธิในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์
3. สิทธิของชนกลุ่มน้อยและกลุ่มเปราะบาง (Minority and Vulnerable Groups' Rights)
  - สิทธิของผู้พิการ เช่น สิทธิในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก
  - สิทธิของเด็ก เช่น การได้รับการศึกษา และการคุ้มครองจากการใช้แรงงานเด็ก
  - สิทธิของผู้ลี้ภัย เช่น สิทธิในการขอลี้ภัยจากประเทศที่มีความขัดแย้ง

ตัวอย่างการละเมิดสิทธิมนุษยชน:

- การจับกุมคุมขังโดยไม่มีหมายศาล
- การห้ามประชาชนแสดงความคิดเห็นทางการเมือง
- การเลือกปฏิบัติในการรับเข้าทำงานโดยพิจารณาจากเพศ เชื้อชาติ หรือศาสนา

บทที่ 4: สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย

1. สิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองไทย

สิทธิที่ได้รับการคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญ:

1. สิทธิในการศึกษา
  - ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย .....ปี
  - มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ
2. สิทธิในการเลือกตั้ง
  - มีสิทธิเลือกตั้งเมื่ออายุครบ .....ปี บริบูรณ์
  - มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร
3. สิทธิในทรัพย์สิน
  - มีสิทธิครอบครองที่ดินและทรัพย์สินโดยไม่ถูก ละเมิด
  - การเวนคืนที่ดินต้องมีค่าชดเชยที่เป็นธรรม
4. สิทธิในการได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม
  - ไม่ถูกเลือกปฏิบัติจากรัฐหรือเอกชน
  - มีสิทธิได้รับการคุ้มครองจากกระบวนการ ยุติธรรม

ตัวอย่างสิทธิที่ถูกละเมิดในสังคมไทย:

- แรงงานไม่ได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม
- การจับกุมโดยไม่แจ้งข้อกล่าวหา
- การเวนคืนที่ดินโดยไม่มีค่าชดเชยที่เหมาะสม

2. หน้าที่ตามกฎหมายของพลเมือง

หน้าที่ที่พลเมืองไทยต้องปฏิบัติตามกฎหมาย:

1. ต้องปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศ
  - เคารพกฎจราจร
  - ไม่กระทำความผิดอาญา
2. ต้องเสียภาษีตามกฎหมาย

- ภาษีเงินได้สำหรับผู้มีรายได้
- ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

3. ต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

- ไม่สร้างความเดือดร้อนให้สังคม
- ไม่บุกรุกทรัพย์สินของผู้อื่น

บทที่ 5: นิติบุคคลและบุคคลธรรมดา

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล

บุคคลธรรมดา

- มีสภาพบุคคลตั้งแต่.....
- มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น เสียภาษี ทำสัญญา ทางธุรกิจ

นิติบุคคล

- เป็นองค์กรที่.....รับรองว่ามีสิทธิและ หน้าที่คล้ายกับบุคคลธรรมดา
- ตัวอย่าง: บริษัท ห้างหุ้นส่วน สมาคม

2. การจำกัดความสามารถทางกฎหมาย

บุคคลไร้ความสามารถ

- ถูกศาลสั่งให้อยู่ภายใต้การดูแลของ.....
- ตัวอย่าง: ผู้ป่วยจิตเวชถาวร

บุคคลเสมือนไร้ความสามารถ

- ต้องได้รับความยินยอมจาก.....ในการทำ ธุรกิจ
- ตัวอย่าง: ผู้สูงอายุที่ไม่สามารถจัดการทรัพย์สินตนเองได้